

บทวิจัย

ปัจจัยทำนายความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ของผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง โรงพยาบาล ธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ

จุฑารัตน์ อยู่สุขเจริญ*

เกษร สำเนาทอง** พรทิพย์ จอมพุก***

บทคัดย่อ

โรคไม่ติดต่อเรื้อรังเป็นปัญหาสาธารณสุขทั่วโลกและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น การสูบบุหรี่จะส่งผลให้โรคที่เป็นอยู่มีความรุนแรงขึ้น และอาจเกิดภาวะแทรกซ้อนต่างๆตามมา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาปัจจัยทำนายความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ของผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ Ajzen เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่เข้ารับบริการแผนกผู้ป่วยนอกอายุรกรรม โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ จำนวน 153 ราย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล เจตคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลิกสูบบุหรี่ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเลิกสูบบุหรี่ และความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ วิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่โดย Chi-square และวิเคราะห์ปัจจัยทำนายความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ โดยใช้ Binary logistic regression

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง มีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่อยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51 รวมถึงเจตคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ทางลบถึงปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 82.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 22.89 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลิกสูบบุหรี่อยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 65.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 17.70 และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเลิกสูบบุหรี่อยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 78.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 23.20 นอกจากนี้พบว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเลิกสูบบุหรี่ สามารถทำนายความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ของผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (OR Adj=3.39, 95% CI: 1.26-9.12) สามารถทำนายความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ได้ร้อยละ 20 ผลการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า การพัฒนาโปรแกรมที่มีประสิทธิภาพ ควรมุ่งเน้นการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเลิกสูบบุหรี่ เช่น การเสริมพลังอำนาจ การเสริมแรงเชิงบวกด้วยการให้ข้อมูล และการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล การให้ข้อมูลเพื่อสร้างแรงจูงใจ และการมีส่วนร่วมของครอบครัว เพื่อส่งเสริมการเลิกสูบบุหรี่ของผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง

คำสำคัญ: ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน, ความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่

* นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกการจัดการการสร้างเสริมสุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

*** อาจารย์ประจำคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Predictors of Intention to Quit Smoking among Patients with Noncommunicable Disease in Thammasat University Hospital

Jutarat Yoosookcharoen*

Kaysorn Sumpowthong** Pornthip Chompook***

ABSTRACT

Different predictors of intention to quit smoking among patients with noncommunicable disease were studied using the theory of planned behavior (TPB). Subjects comprised outpatients at Thammasat University Hospital, Bangkok, Thailand. Data were gathered using questionnaires, and measuring behavioral attitudes, subjective norms, perceived behavioral control and intention to quit smoking. Data were statistically analyzed by frequency, percentage, mean, and standard deviation using a chi-squared test and binary logistic regression.

The results indicated that the mean score of sample intention to quit smoking was 4.17 with standard deviation (SD) 0.51. Attitude toward quitting smoking was 82.81 with S.D 22.89. Subjective norm was 65.39 with SD 17.70. Perceived behavioral control was 78.54 with SD 23.20. Significant relationships were found between sample education, attitude toward quitting smoking, subjective norms and perceived behavioral control ($p < 0.05$). Perceived behavioral control could predict subjects' intention to quit smoking significantly ($p < 0.05$, OR Adj=3.39, 95% CI: 1.26-9.12). The factor was predictive of 20% of results. These findings suggested that effective smoking cessation programs should focus on empowerment, individual counseling, motivation information and family involvement Valued at 82.81

Keywords: Theory of planned behavior, Intention to quit smoking